

FN-dagen, lørdag den 24.10.2020.

Fredsfestival 2020

Sådan arbejder

UN'S VERD

Hej!

Tak fordi jeg måtte komme.

- Diddi Hansen
- Cand.merc.jur
- Frivillig i FN-forbundet Århus
- Skoletjenesten Århus

SAMMENS
SKAB
FREMP

Agenda

Første halvdel

- Hvad kan FN gøre for fred?
- Hvad er fred?

Anden halvdel

- Hvad er bæredygtighed?
- Hvad kan FN gøre for klimaet?

Hvad kan vi gøre?

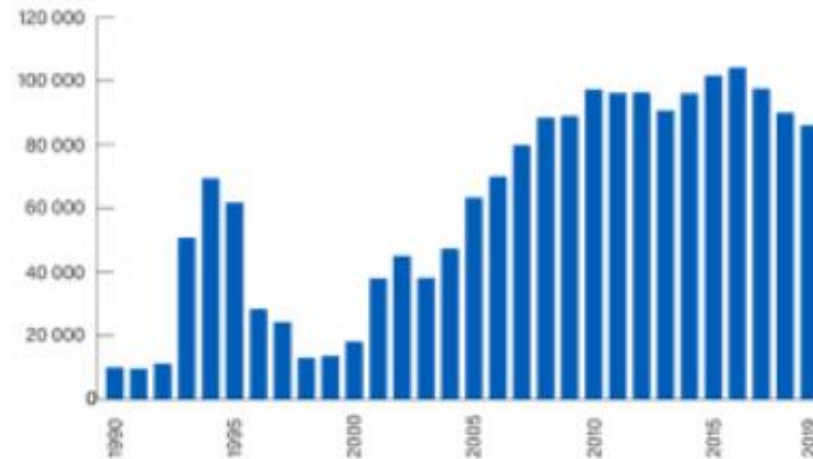
- Refleksion
- Afrunding

Hvad kan FN gøre for freden?

- FN-pagten
- FN's sikkerhedsråd
- FN's fredsmægling og diplomati
- FN's fredsbevarende styrker
- Forsoning

Antal politi og militær i FN-styrkerne
(september 2019)

I dag består FN-styrkerne af

98 544

personer
fra

121

forskellige lande

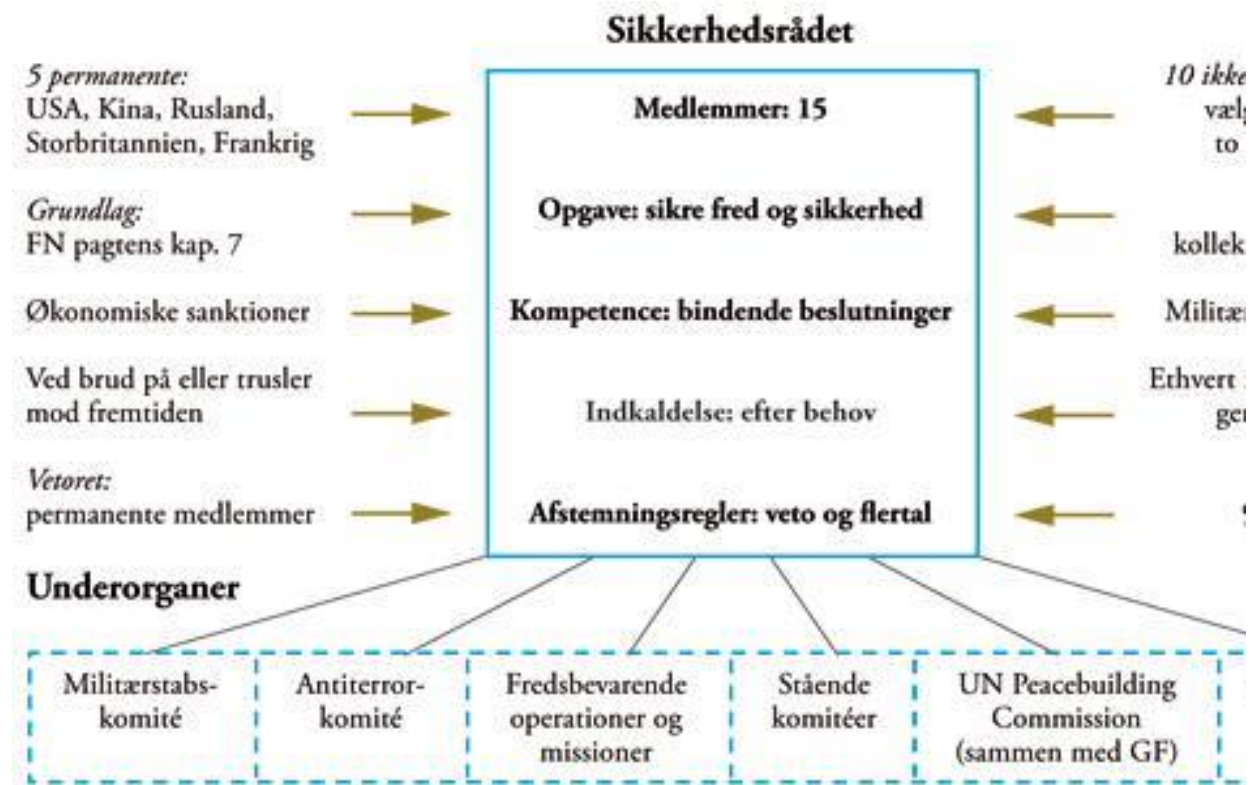
FN-pagten

- Grundloven i FN
- Indeholder:
  - regler og principper for styringen af organisationen
  - De rettigheder og pligter, som medlemsstaterne har
- Fred
  - Kapitel 6 og 7

FN's sikkerhedsråd

- Hovedansvar for sikkerhed og fred
- Vedtager om FN skal gribe ind
  - Fredelige midler
    - indkalde parterne til forhandlinger
    - udnævne specialudsendinge som mæglere mellem parterne
    - placere fredsbevarende styrker i konfliktområdet
  - Sanktioner
  - Militærmagt

FN's fredsmægling og diplomati

- Afdelingen for politiske spørgsmål (DPA)
  - overblik over den politiske udvikling
  - råd til resten af FN-systemet
  - politiske feltoperationer over hele verden
- Målet med operationerne er enten
  - at forebygge væbnet konflikt
  - at skabe varig fred i lande

FN's fredsbevarende styrker

- Første fredsbevarende FN operation startede i maj 1948
  - En gruppe observatører blev udsendt for at kontrollere og opretholde våbenhvilen i den nyligt afsluttede israelsk – arabiske krig.
- Den første danske fredsbevarende styrke blev i 1956 indsat i Ægypten.
- De lyseblå hjelme blevet selve symbolet på FN's fredsarbejde
- De fredsbevarende FN-styrker hjælper konfliktramte lande med sikkerhed og kapacitetsbygning i overgangen mellem konflikt og fred.
- Medlemsstaterne deler omkostningerne

Fredsbevarende operationer

- I dag er der 13 igangværende fredsbevarende operationer.
- I alt har ca. 45.000 danskere i perioden 1948-95 deltaget i 24 af FN's 31 missioner.
- FN-styrkernes totale budget er 6,7 milliarder dollar.
- FN har gennemført 71 fredsbevarende operationer siden 1948-2019.
- Over en million mennesker har gjort tjeneste under FN-flaget.
- 3890 personer har mistet livet i FN's tjeneste.

FN har 13 fredsbevarende operationer

Danmark bidrager for øjeblikket med personel til følgende missioner:

- EU's retssektormission i Kosovo (EULEX Kosovo)
- EU's monitoreringsmission i Georgien (EUMM Georgien)
- EU's kapacitetsopbygningsmission i Somalia (EUCAP Somalia)
- EU's kapacitetsopbygningsmission i Niger (EUCAP SAHEL Niger)
- EU's kapacitetsopbygningsmission i Mali (EUCAP SAHEL Mali)
- EU's rådgivningsmission i Ukraine (EUAM Ukraine)
- EU's rådgivningsmission i Irak (EUAM Irak)
- EU's grænsemission i Libyen (EUBAM Libyen)
- EU's polititræningsmission i Gaza (EUPOL COPPS Palæstina)
- EU's grænsemission i Gaza (EUBAM Rafah)

Pga. forsvarsforbeholdet deltager Danmark kun i EU's civile missioner.

Sanktioner eller magtmisbrug

- **Sanktionsmuligheder**

- at forbyde handel med våben med et land
- at forbyde handel med eksportvarer, som et regime eller en oprørsgruppe er afhængige af
- at enkeltpersoner får rejseforbud
- at fastfryse midler statsledere har i udenlandske banker
- Sikkerhedsrådet kan også vedtage at gribe ind i en konflikt militært,
  - Congo 2013, M23
- Statssuverænitet
- Tilladelse
- Internt i landet → fx menneskerettigheder
  - princippet om statssuverænitet eller princippet om menneskerettigheder

Menneskerettigheder

- 1990'erne var verden vidne til borgerkrig i Somalia, folkemord i Rwanda og etnisk udrensning i Bosnien
- 2005 vedtog FN nyt princip
- Responsibility to Protect.

1. Alle mennesker er født frie og lige i værdighed og rettigheder.

2. Enhver har krav på alle de rettigheder og friheder, som nævnes i denne erklæring, uden forskelsbehandling af nogen art.

4. Slaveri og slavehandel under alle former skal være forbudt.

5. Ingen må underkastes tortur eller anden hård behandling. Et menneske har ret til at blive anerkendt som retssubjekt.

7. Alle er lige for loven og har lige ret til lovens beskyttelse.

8. Enhver har ret til en retfærdig og offentlig opreisning ved en kompetent domstole.

9. Ingen må underkastes tilbageholdelse eller landsforvisning.

10. Enhver har krav på en retfærdig behandling ved en uafhængig domstol.

11. Enhver har ret til at blive anset for uskyldig, indtil hans skyld er

3. Enhver har ret til liv, frihed og personlig sikkerhed.

12. Ingen må være genstand for vilkårlig indblanding i private forhold.

13. Enhver har ret til at bevæge sig frit inden for et land og til at forlade og vende tilbage til sit eget land. 14. Enhver har ret til asyl mod forfølgelse.

15. Enhver har ret til en nationalitet. 16. Voksne mænd og kvinder har ret til at gifte sig med begge parter frie og fulde samtykke og stifte familie.

17. Enhver har ret til at eje ejendom. 18. Enhver har ret til tanke-, samvittigheds- og religionsfrihed. 19. Enhver har ret til menings- og ytringsfrihed. 20. Alle har ret til under fredelige former frit at forsamles og danne foreninger.

21. Folkets vilje skal være grundlaget for regeringens myndighed; denne vilje skal tilkendes gennem periodiske og virkelige valg med almindelig og lige valgret.

22. Enhver har ret til social tryghed og økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder.

23. Enhver

har ret til arbejde, til lige løn for lige arbejde og til at danne og indtræde i fagforeninger. 25. Enhver har ret til en sådan levestandard, som er tilstrækkelig til hans og hans families sundhed og velvære.

26. Enhver har ret til undervisning. Elementær undervisning skal være obligatorisk.

27. Enhver har ret til at deltage i samfundets

kulturelle liv og til at blive delagtiggjort i videnskabens fremskridt og dens goder.

28. Enhver har krav på en social orden, i hvilken de nævnte rettigheder og friheder fuldt ud kan virkeliggøres.

24. Enhver har ret til hvile og fritid og ferie med løn.

29. Enhver har pligter overfor samfundet.

Enhver er kun underkastet de begrænsninger, der er fastsat i loven alene med det formål at sikre andres rettigheder og friheder og de retfærdige krav som moralen, den offentlige orden og det almene vel stiller i et demokratisk samfund.

30. Intet i denne erklæring giver nogen stat, gruppe eller enkeltperson ret til at nedbryde nogen af de heri opregnede rettigheder og friheder.

Responsibility to Protect – ansvar for at beskytte

Det er seks kriterier som skal være opfyldt, hvis FN skal kunne gribe ind militært mod menneskerettighedsbrud i et land:

1) Det skal være en saglig grund:

- a) at mange liv går tabt på grund af handlinger, som staten gør, eller fordi staten ikke vil/kan gribe ind
- b) etnisk rensning, enten gennem drab, udvisning, terror eller voldtægt.

2) Det må ligge rigtige intentioner bag interventionen

Hovedmålet med at gribe ind skal være at standse menneskelige lidelser. Dette sikres bedst, hvis mange lande er med på operationen, og hvis den har støtte i regionen og blandt ofrene det gælder.

3) Det skal være sidste udvej

Alle diplomatiske, humanitære og andre fredelige metoder skal være testet, før FN kan bruge militære midler.

4) Omfanget af interventionen skal være så lille som mulig

5) Det skal være grund til at tro, at interventionen fører noget bedre med sig

Der skal være en rimelig chance for at lykkes med at standse overgrebene. Det skal være sandsynligt, at konsekvenserne af at indgribe er bedre end konsekvenserne af ikke at gribe ind.

6) Interventionen skal vedtages af FN's sikkerhedsråd

FN's forsoningsarbejde efter konflikten er afsluttet

- Genopbygning, forsoning og afvæbning
  - **Trin 1: De som har kæmpet må lægge våbnene og blive af samfundet igen**
    - Indsamler våben fra væbnede grupper og ødelægger dem
    - Arbejder for, at alle, som har været med i en væbnet gruppe, kommer ud af dette
    - Hjælper tidligere medlemmer af væbnede grupper med at skaffe mad, tøj, uddannelse og arbejde
  - **Trin 2: Lov og orden skal genoprettes**
    - Hjælper landets myndigheder med at få sikkerhedssektoren under civil kontrol. Det betyder, at regeringen og departementerne skal kontrollere politiet og hæren – i stedet for væbnede grupper.
    - Hjælper landets myndigheder med at træne sikkerhedsstyrker og politi, således de ved, hvordan de selv skal opføre sig og hvilke lover og regler, som gælder.
  - **Trin 3: Skabe forsoning og retfærdighed**
    - Hjælper til med at organisere retssager mod ledere og gerningsmænd, som er ansvarlige for krigsforbrydelser
    - Etablerer sandhedskommissioner, som dokumenterer alle forbrydelser, der er blevet begået under konflikten
    - Hjælper myndighederne med at danne oprejsningsprogrammer, der tilbyder økonomisk og social støtte til ofre for konflikten
    - Mindesmærker, som sørger for, at samfundet husker ofrene, og det som skete under konflikten

Fred?

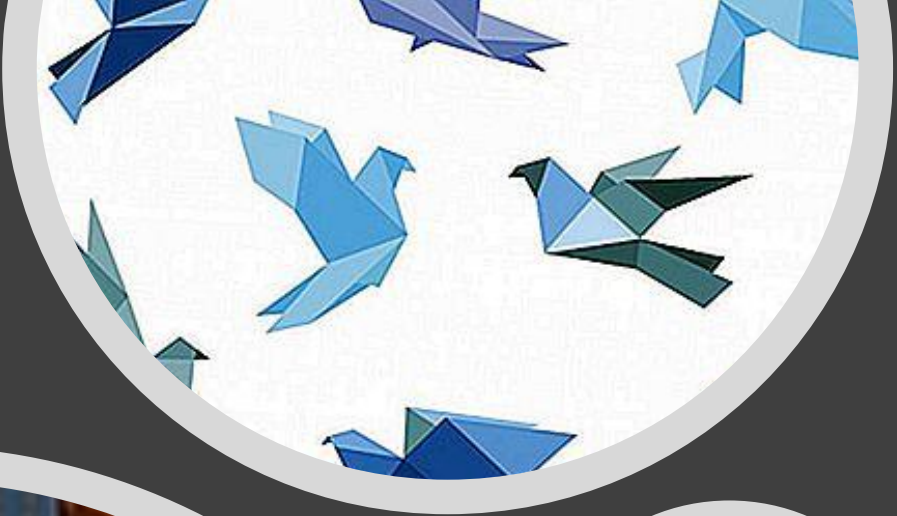

Verdens fredssymboler

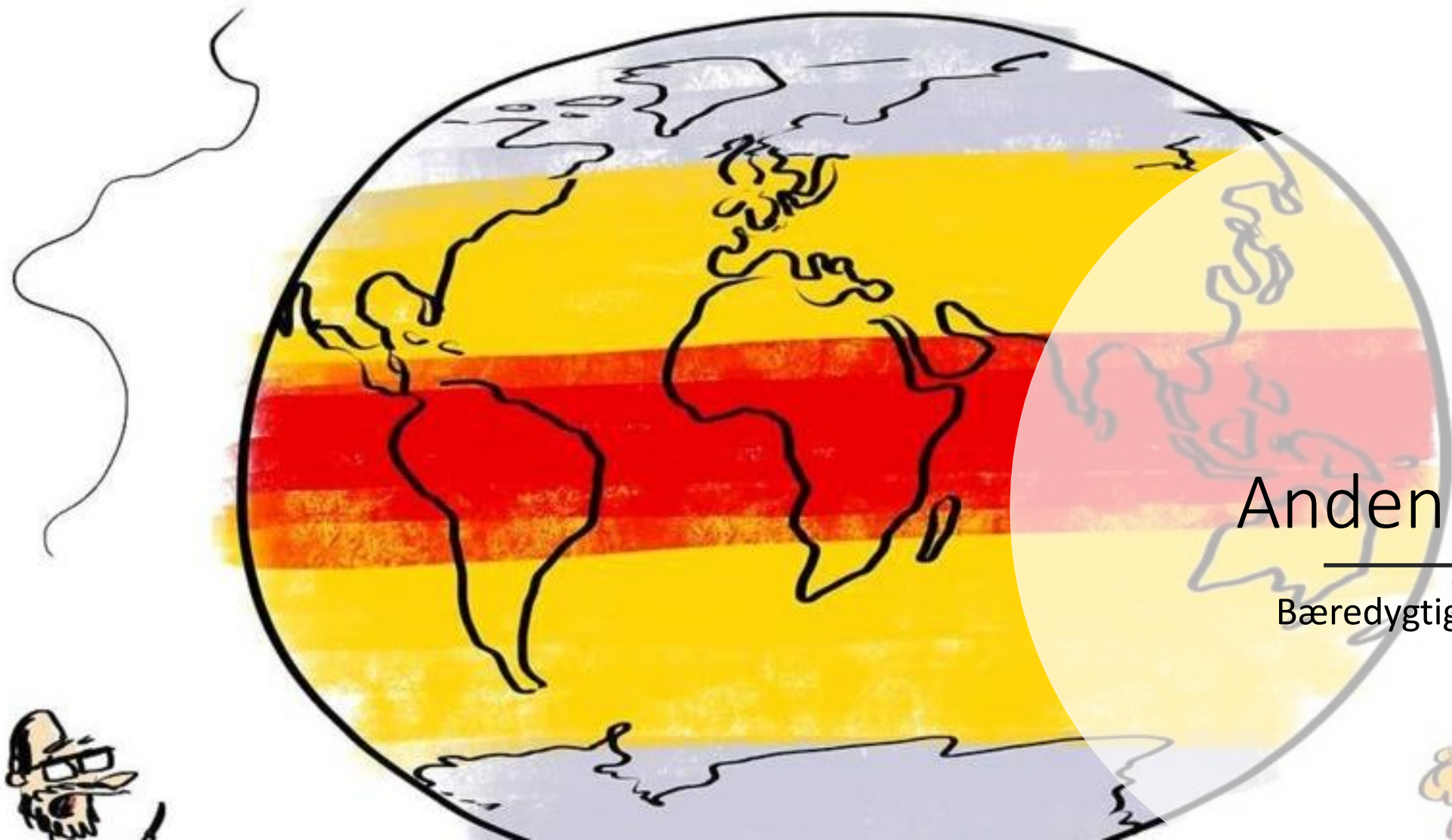
Verdens fredssymboler

Dine tanker om fred?
Hvad er fred?
Hvornår er der fred?
Hvad skal der til?

Celine, hvis vi ikke klare vores vækst
så skal alle bo nord for Hamborg.
Lad os dog gøre noget nu!

Anden del

Bæredygtighed

Anders!

Jeg går

på tanken

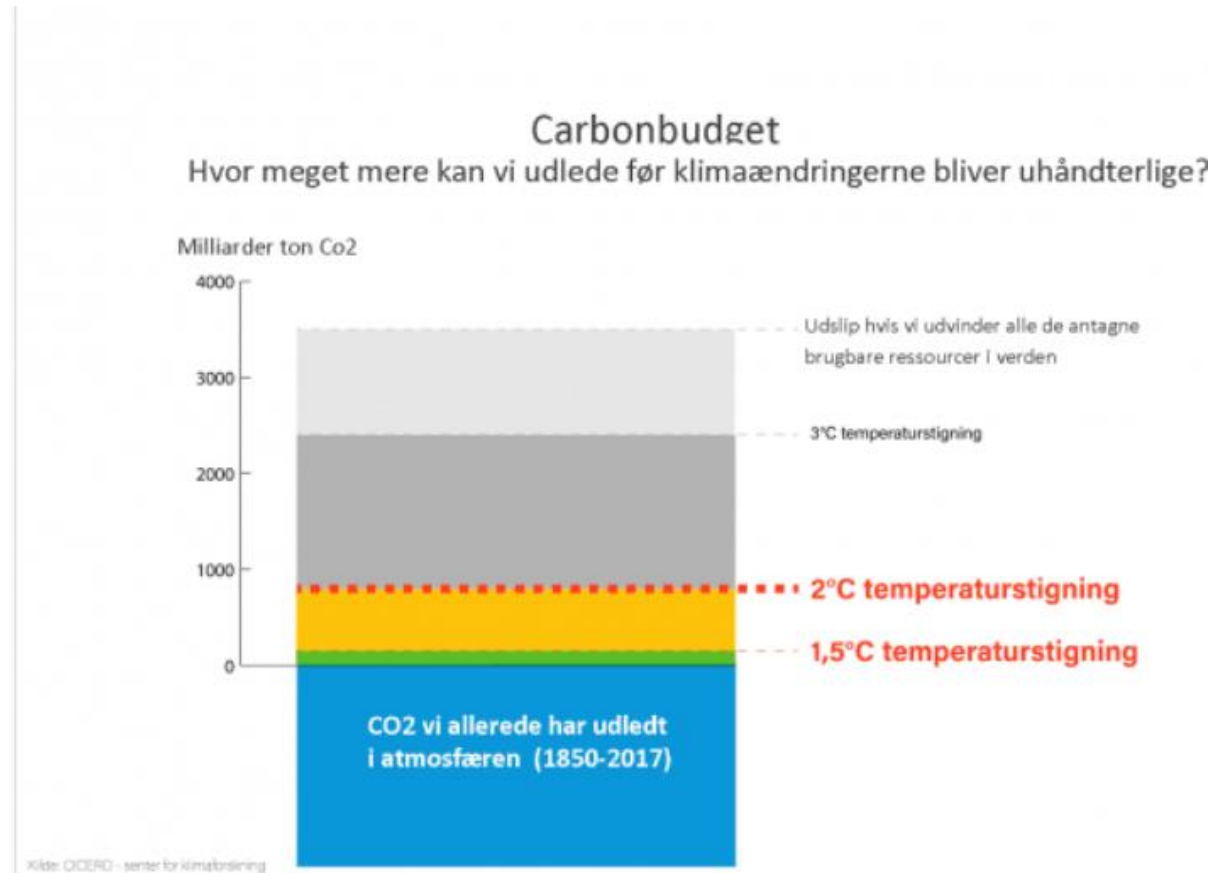
vil du have

Ben & Jerrys med?

Hvad er bæredygtighed?

- Bæredygtig udvikling
  - Klimaændringer
  - Biodiversitet
  - Regnskov

Klimaændringer

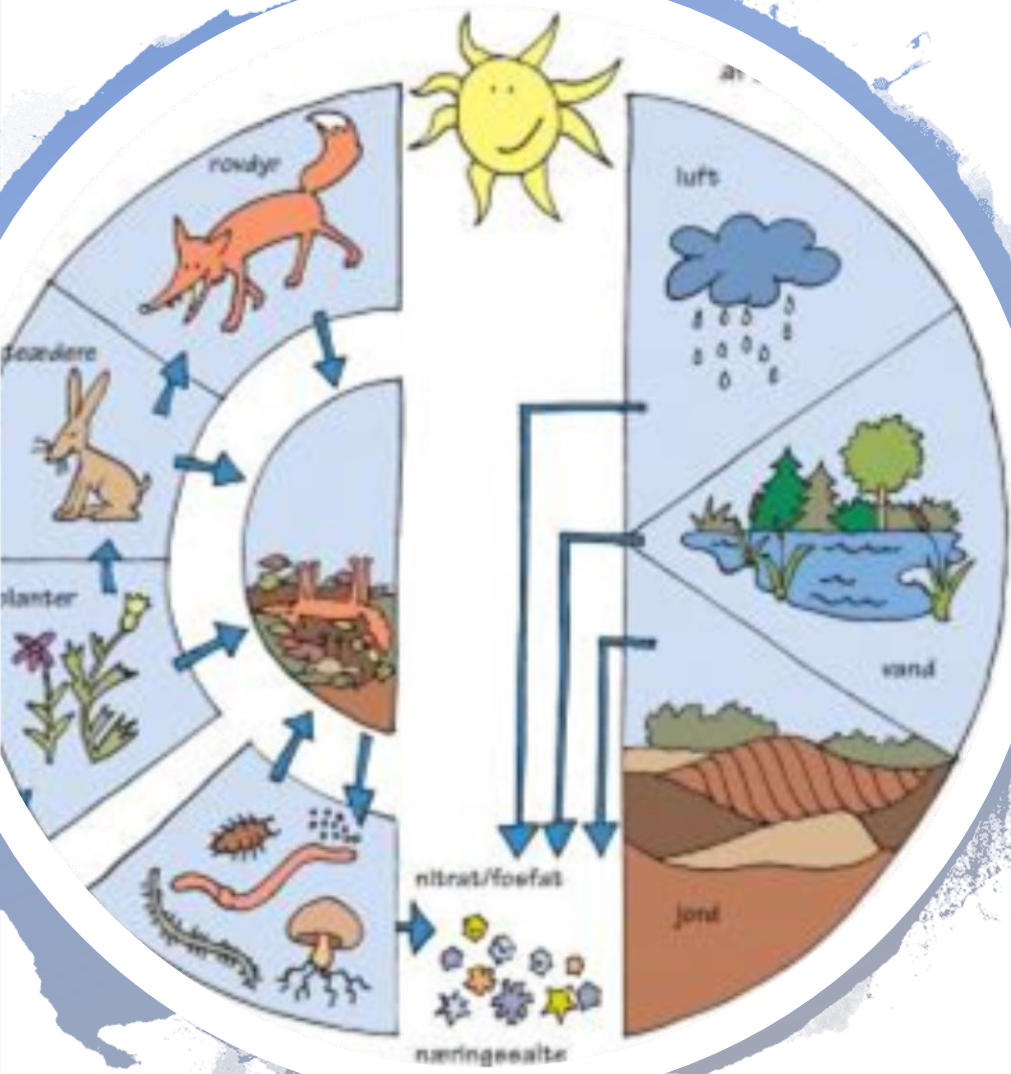
Hvad er klima og klimaændringer?

- Klima er et gennemsnit af at være målt over lang tid
- Temperaturen på kloden stiger
- Havet stiger og bliver mere surt
- Isen smelter
- Der bliver varieret nedbør og mere ekstremvejr

Biodiversitet

- Økosystemer
  - **Social påvirkning**
  - **Økonomisk påvirkning**
  - **Påvirkning på klima og miljø**

Ulvene i Yellowstone: https://www.youtube.com/watch?v=oSBL7Gk_9QU

- Menneskeskabte
  1. **Ændret arealbrug**
    - 66 % bliver brugt til landbrug
    - 16 % er skov og hede
    - 10 % er dækket af by, vej og anlæg
    - 7% er dækket af særlige naturområder som søer, enge og moser
  2. **Direkte udnyttelse af arter**
  3. **Klimaændringer**
  4. **Forurening**
  5. **Spredning af fremmede, skadelige og aggressive arter til nye områder**

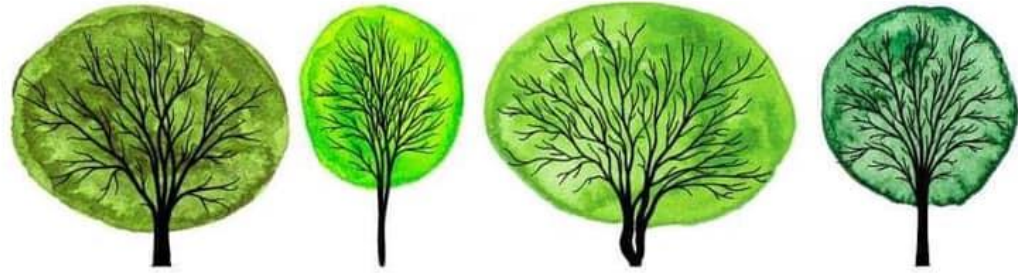
Regnskoven

- Definition af en regnskov

- Stabil temperatur: 20-25 grader celsius hele året.
- Våd: Årlig nedbør på mere end 2000 mm.
- Tæthed: Kun 2% af sollyset når skovbunden.
- Næringsfattig jord: Jorden er ofte syrlig og næringsfattig.
- Mangfoldig: Enormt udvalg af dyre- og plantearter.
- Flere lag: Skoven er inddelt i forskellige niveauer fra skovbund til overkronelag.

Tre vigtige grunde til at bevare regnskoven

- For at hindre klimaændringer
- For at bevare biodiversiteten
- For at bevare livsgrundlaget for millioner af mennesker.

Something to think about.

The Earth is 4.6 billion years old. Let's scale that to 46 years. We have been here for 4 hours. Our industrial revolution began 1 minute ago. In that time, we have destroyed more than 50% of the world's forests.

This isn't sustainable.

Jordens overforbrugsdag/ Earth Overshoot Day

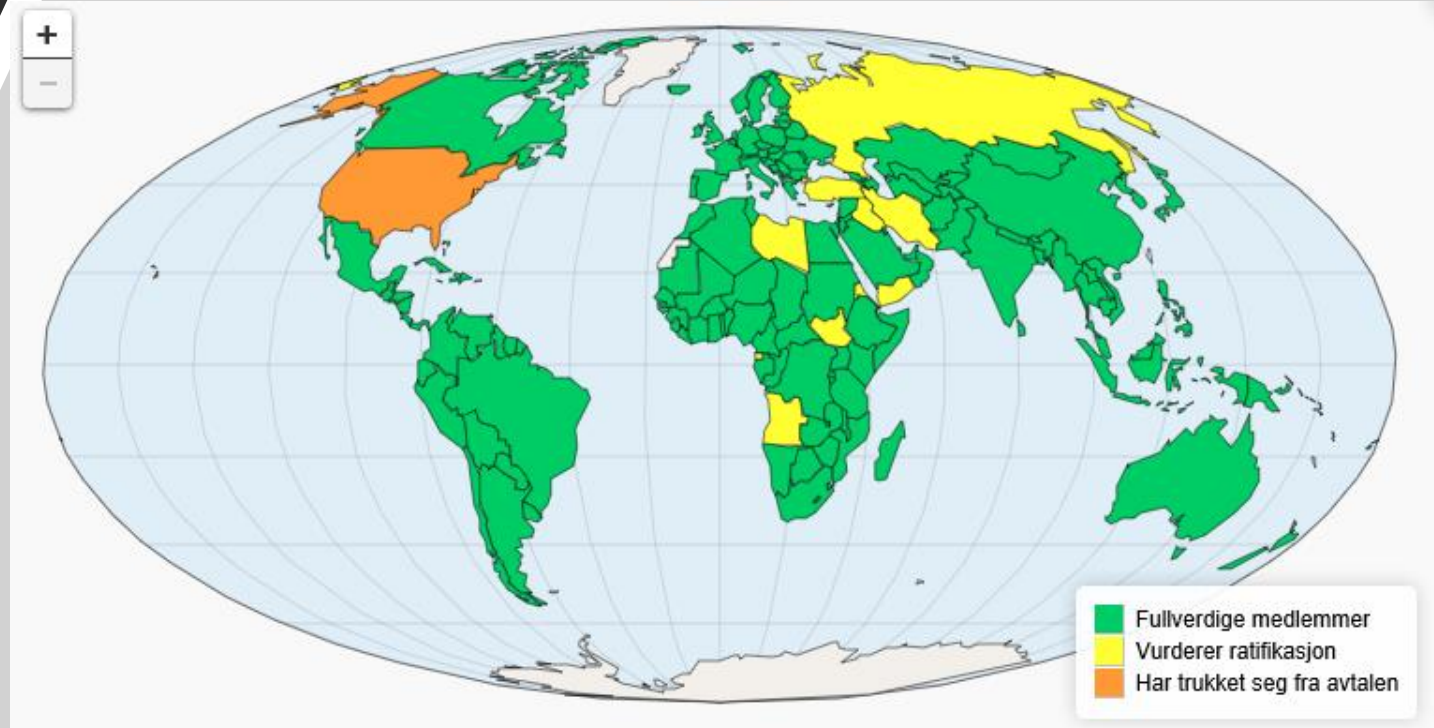
År	Skæringsdato
1987	19. december
1990	7. december
1995	21. november
2000	1. november
2005	20. oktober
2007	26. oktober
2008	23. september
2009	25. september
2018	1. august ^[1]

$(\text{Verdens biokapacitet} / \text{Verdens økologiske fodaftryk}) \times 365 = \text{Earth Overshoot Day}$

Hvad kan FN gøre for klimaet?

- FN's klimapanel (Intergovernmental Panel on Climate Change - IPCC)
  - Hovedrapport, hvert 5 år
  - koordinerer anerkendt forskning
  - Alle stater har mulighed for at påvirke FN's klimapanel
- FN's miljøprogram (UN Environment)
- REDD+ (Reduction of Emissions from Deforestation and forest Degradation)
- FN's udviklingsprogram (UNDP)
- FN's organisation for ernæring og landbrug (FAO)
- Verdens meteorologiorganisation (WMO)
- FN og klimaforhandlinger
  - FN's klimakonvention
    - FN's Verdensmål

Verdensmålene

Kender du dem ???

De første verdensmål

Lavet i 2000 af 189 statsledere

Inden 2015 skulle vi:

- ❖ Halvere fattigdom og sult i verden
- ❖ Opnå grundskoleuddannelse til alle
- ❖ Øge ligestillingen mellem kvinder og mænd
- ❖ Mindske børnedødeligheden med to tredjedele
- ❖ Mindske mødredødeligheden med tre fjerdedele
- ❖ Bekæmpe HIV/AIDS, malaria og andre sygdomme
- ❖ Sikre udviklingen af et bæredygtigt miljø
- ❖ Øge samarbejdet om bistand, handel og gældseftergivelse

Hvordan gik det så??

Eksempler

**Ekstrem fattigdom(under en dollar om dagen) i verden
1990= 38 procent**

**I dag er ekstrem fattigdom 1,9 dollar(13 kr.) om dagen.
Hvor mange tror du?**

- a) ca. 10%
- b) ca. 13%
- c) ca. 28 %
- d) ca. 52 %

Gennemsnitslevealderen i hele verden..

1960= 50 år.

Hvad tror du den er i dag (2019)?

- a) 40 år
- b) 60 år
- c) 80 år
- d) 90 år

Verdensmålene anno 2020

- Energisektoren skal blive bæredygtig
- Byerne skal bygges på en klimavenlig måde
- Menneskers forbrug og livsstil skal være bæredygtig
- Ingen bliver efterladt

4 KVALITETS- UDDANNELSE

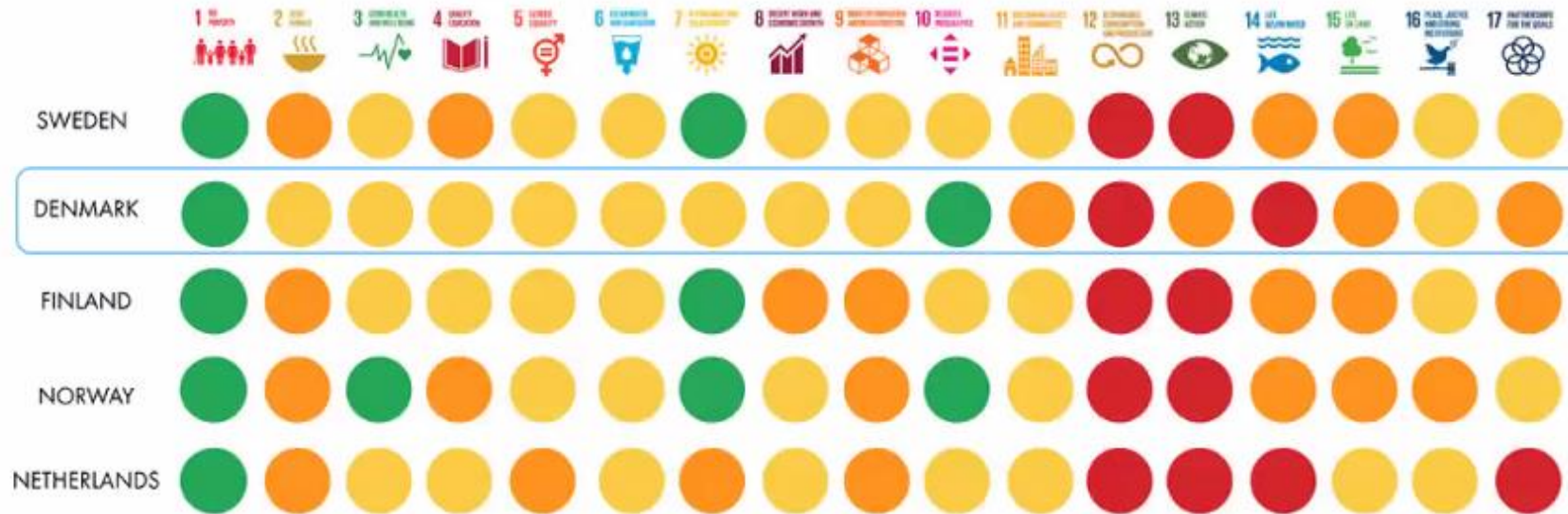

9 INDUSTRI, INNOVATION
OG INFRASTRUKTUR

Verdensmålene hænger sammen, og de er afhængige af hinanden?

Hvor står Danmark?

SDG Index and Dashboards Report 2018 Global Responsibilities

SB INSIGHT

UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMME

Hvordan vi kan understøtte FN's indsats?

- Tag stilling, uden dårlige undskyldninger eller samvittighed
- Økonomisk støtte
- Frivillighed
- Elsk det uperfekte
  - Hvad er det der betyder noget for dig?
- Fred i jeres eget liv
  - Harmoni med hinanden
- Tag ikke altid det simple valg
- Kom ud af komfortzonen
- Peg indad
  - Leg ikke politi
  - Inspirerer
  - Lyt til andre
  - Døm ikke andre
- Bliv klogere
  - Bøger: Farligt - Hvordan de fodrer din frygt og hvorfor du æder det af Hans Jørgen Nielsen & Steffen Andersen
  - Film: David Attenborough "A life on our planet"
  - Internet:
    - <https://peacekeeping.un.org/en>
    - Globalis
  - Deltag:
    - Dialog
    - Debat
    - Diskussion
  - Kursus
    - Konflikt håndtering

Hvad tager du med herfra?

Hvad vil du gerne gøre for en mere bæredygtig verden, som lever i fred og harmoni?

Har du fred i dit sind og liv?

Hvad er du klar til at ændre?

Er der ikke mere viden i verden du kan bruge?

Har du taget stilling til alle livets store spørgsmål?

Hvor tit bevæger du dig ud af din komfortzone?

Hvor tit brokker du dig over andres opførsel i stedet for at pege indad?

Naturen har ikke brug for os,
vi har brug for naturen